

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Responsorijs breuibus Horarum. XIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

pite, vt in primo Responsorio Natalis Domini, Paschatis, & 1. Domin. Aduentus, ad denotandam plenam notitiam & perfectionem Sanctorum, idem *ibidem*. Repetio post *Gloria Patri* debet esse breuior quam post Versum, Radulph. *Proposit.* 12. quod apud nos non raro fit, vt dimidiata repetatur periodus, quæ est ante Versum, à Choro; quia in gratiarum actione ad Deum impares & diminuti sumus, ait Radulph. *ibidem*.

6 Quando dicitur *Te Deum*, Romani omittunt nonum Responsorium, & octauo addunt *Gloria Patri*, Radulph. *Propos.* 15. quod octauum Responsorium in Dominicis per annum est de Trinitate: *Duo Seraphim*, &c. quia ex Duran. *lib. 5. cap. 2.* antiquitus Lectio nona semper erat de Trinitate, cui respondebat nonum Responsorium de eadem. Cessauit Lectio, translatum est Responsorium in octauum locum, & succedit *Te Deum* in laudem Trinitatis, vice Lectiois de eadem.

7 In Ferijs seu Festis trium Lectio- num sumuntur Responsoria è Nocturnis Dominicæ, seu Communi Sanctorum, eodem ordine & proportionem qua diximus de Absolutionibus & Benedictionibus supra *cap. 11. numero 6. pag. 82.* Et quando defunt in tertio Nocturno Dominicæ, tunc in Feria quarta & Sabbato suppletur cum proximioribus Responsorijs, secundo & tertio Feriæ secundæ: neque alia est causa, quam necessitas cum vicinitate coniuncta.

8 Responsoria primò ponenda in Dominica, si hæc impediatur à Festo Duplici, ponenda sunt in prima Feria sequenti, tamquam Historiæ principium, antequam dicantur alia Re-

sponsoria; eadem ratione, qua initium libri legendum est ante alias eiusdem libri Lectiones: quæ verò non possunt dici, eo anno omittuntur. Neque visum est in recognitione Clementina Breuiarij conuenire, vt pro recitatione primorum Responsoriorum fiat Officium de Feria, translato Semiduplici Festo, vel suppresso quandoque ob hanc causam Festo Simplici; quod aliàs fiebat cum admiratione populi, qui Missam de Sancto potius quam de Feria optabat audire. Excipe Dominicam secundam post Epiphaniam, de qua suo loco dicemus.

9 Responsoria de Tobia, si in Dominica aut Ferijs secunda & tertia poni non possunt, ponantur Feria quarta: sed Feria quinta, ne eadem immediate repetantur, poterunt dici 3. secundi Nocturn. Domin. eadem ratione qua dicitur de Lectionibus in Festo sanctorum Philippi & Iacobi in Sabbato ante Dominicam quartam post Pascha.

10 Tempore Paschali additur *Alleluia* ante Versum, non Versus; quod asserit de Romana consuetudine Radulph. *Proposit.* 12. quia in Versu non finitur Responsorium, sed in ea parte quæ à Choro repetitur; cui tamquam termino conuenit augmentum lætitiæ.

De Responsorijs breuibus Horarum. CAP. XIV.

Brenia dicuntur tum in se, tum respectu præcedentium Lectionū breuiorum, id est Capitulorum. Vnde Radulph. *Proposit.* 12. appellauit Responsoria magna, quæ capite præcedenti declarauimus. Eadem autem de his ferè dici possunt quæ de præcedentibus diximus, tum de forma, tum de causis mysticis. Ad-

de cum Amalar. lib. 4. de Offic. cap. 3. duo conuenire Ecclesiastico viro, exhortationem ad fratres, quæ fit in Responſorio breui, & ſingularem ad Deum deprecationem, cum intentione recta in gloriam Dei; quæ attenduntur in verſu Reſponſorij, & in addito *ſ. Gloria Patri.*

2 Omittitur *Gloria Patri* in tempore de Paſſione, reſumiturque initium Reſponſorij, ob cauſam in *precedenti capite allatam num. 3. pag. 89.* ex Concil. Tolet. IV. Non omittitur in Officio nouem Lectionum, ita vt, ſi in Dominica Paſſionis commemoratio fiat in ſecundis Veſperis de aliquo Feſto Semiduplici, in Completorio dicendus erit *ſ. Gloria Patri*: quia Feſtum eſt iam inchoatum ea ratione quam attulimus de ſine Hymnorum de beata Virgine *ſupra cap. 6. num. 15. pag. 73.* ſed vide infra *ſect. ſexta cap. 12. num. 8.*

3 Ad Primam fit variatio Verſus pro varietate Feſtorum, vt in Rubrica *de his Reſponſorijs num. 3.* quæ mutatio habet eandem cauſas quas attulimus ſupra de ſine Hymnorum vario in Feſtis *cap. 6. num. 12. pag. 72.* Meminit Radulph. *Propoſ. 14.* mutationis huius in Natali Domini, Epiphania, Paſchate & Aſcenſione Domini; de alijs Feſtis non loquitur: quare mutatio in his poſterior eſt Radulpho. Decretit Ioannes XXII. mutari in Feſto Corporis Chriſti, in *Decreto ſapientis cit.* concurrentibus autem duobus Verſibus proprijs, altero ratione temporis, altero ratione Feſti, vt in Conceptione beatæ Virginis intra Aduentum, præferri debet ratio Feſti & eius Octauæ, ſicuti in ſine Hymnorum fit: quare in Dominica infra Octauam dicemus, *Qui natus eſt de Maria Virgine*, ad

Primam; non autem, *Qui venturus eſt in mundum.*

4 In Aduentu accidit ad Nonam mutatio Verſus; qui in Dominicis dicitur, *Domine Deus virtutum conuertere nos.* & in Ferijs dicitur, *Veni Domine, & noli tardare.* Reliqua ſunt eadem ad omnes Horas. Quarunt aliqui myſterium; ſed nulla eſt alia ratio, niſi quod in feriali Officio dicuntur ſtatim Preces, in quibus dicitur *ſ. Domine Deus virtutum*, &c. neque conſueuimus idem bis dicere in eadem Hora. Hinc ergo variatio illius Verſus.

5 Tempore Paſchali adduntur duo *Alleluia*, ex auctoritate Romana, inquit Radulph. *Propoſ. 12.* & ex *Regula ſancti Benedicti cap. 34.* quod alijs Feſtis nobilioribus conceditur, Natali Domini, Circumciſioni, Epiphania, Feſto Corporis Chriſti, & Transfigurationi; non tamen in his Feſtis adduntur ad Primam, & Completorium: & de Feſto Corporis Chriſti negat Ioannes XXII. in *Decreto citato.* Additionis patet ratio, ad plenioram lætitiæ indicandam; vbi verba quaſi deſunt ob breuitatem Reſponſiorum.

De Capitulis. CAP. XV.

1 **C**apitula, Lectiunculæ, Lectiones breues, partiulæ, Verſiculi parui, Collationes, ſunt idem apud Radulph. *Propoſ. 13.* & 14. Capitella vocat Hugo *lib. 2. cap. 1.* quia, inquit, capita ſunt & principia variationis ad Horas, cum præcedentia ſint ſemper eadem. Capitula quoque dicuntur, quia vt plurimum in Feſtis ſumuntur de capitibus Epistoliarum quæ leguntur in Miſſa, Duran. *lib. 5. cap. 2.*

2 Ambroſius fuit auctor Capitulorum ad Tertiam, Sextam, & Nonam.